

कांदळवनाचे संरक्षण व उपजीविका निर्माण
योजना राबविण्याबाबत-

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक - एस ३०/२०१७/प्र.क्र.६३/फ-३
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : १९ मे, २०२१.

- वाचा :** १) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र. - एस ३०/२०१७/प्र.क्र.६३/फ-३
दिनांक २०/०९/२०१७
२) शासन निर्णय शुध्दीपत्रक, महसूल व वन विभाग, क्र.-एस ३०/२०१७/प्र.क्र.६३/फ-३
दिनांक २७/०९/२०२१
३) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) यांचे क्र. कक्ष-२(१)/ असं/
प्र.क्र.०१ (भाग-२)/१०० /२०२०-२१, दि. ३१/०८/२०२० चे पत्र

प्रस्तावना :

शासकीय कांदळवनांचे संरक्षण होणे व त्यावर अवलंबून असलेल्या लोकांची उपजीविका यांचा मेळ घालणे, तसेच खाजगी मालकीच्या कांदळवनांपासून सुध्दा उपजीविकेची साधने उपलब्ध करून देणे, कांदळवनांचा दर्जा उंचावणे यासाठी संयुक्त वन व्यवस्थापनाच्या धर्तीवर कांदळवनांचे वैशिष्ट्ये लक्षात घेऊन “कांदळवन संरक्षण व उपजीविका निर्माण योजना” संदर्भ क्र. १ येथील शासन निर्णय दिनांक २० सप्टेंबर, २०१७ अन्वये सुरु करण्यात आली आहे. सदर योजना प्रकल्प स्वरूपात सन २०१७-१८ ते सन २०१९-२० या कालावधीमध्ये राबविण्याचे निश्चित करण्यात आले. सदर योजनेच्या प्राथमिक टप्प्यामध्ये राज्याच्या १०३ किनारी गावांमध्ये/ प्रभागांमध्ये कांदळवन सह-व्यवस्थापन समित्या स्थापन करण्यात आल्या असून नोंदणीचे काम प्रगतीपथावर आहे. नोंदणी पूर्ण झालेल्या गावांमध्ये उपजीविका निर्माण प्रकल्पांतर्गत जिताडा पिंजरा पालन, खेकडे पालन, कालवे आणि शिंपले पालन तसेच शोभिवंत मत्स्य पालन सुरु करण्यात आले आहे. सद्यस्थितीत या योजनेंतर्गत बहुतांश गावांमध्ये उपजीविका प्रकल्प सुरु करण्याचे नियोजन करण्यात आलेले असून योजनेच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी अतिरिक्त कालावधीची आवश्यकता असल्याचे प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) यांनी उक्त संदर्भ क्र. ३ च्या पत्रान्वये शासनास कळविले आहे. त्यानुसार सदर योजनेस मुदतवाढ देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

“कांदळवन संरक्षण आणि उपजीविका निर्माण” ही योजना सन २०१७-१८ ते २०१९-२० या कालावधीकरीता राबविण्यास या विभागाच्या संदर्भ क्र. १ अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे. आता, सदर योजनेस याद्वारे सन २०२०-२१ ते सन २०२४-२०२५ या पाच वर्षांच्या कालावधीसाठी मुदतवाढ देण्यात येत आहे.

२. योजनेच्या अनुषंगाने शासन निर्णय दि. २०/०९/२०१७ व शासन शुध्दीपत्रक दि. २७/०९/२०२१ मधील अन्य तरतुदी कायम रहातील.

३. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.
४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२१०५१९१४४९२१८४१९ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अरविंद आपटे)

मुख्य वनसंरक्षक (मंत्रालय)

प्रति,

- १) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
- २) मा. मंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव
- ३) मा.राज्यमंत्री (वने) यांचे खाजगी सचिव
- ४) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य
- ५) अपर मुख्य सचिव, गृह विभाग, मुंबई
- ६) अपर मुख्य सचिव (महसूल), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) अपर मुख्य सचिव (वित्त), मंत्रालय, मुंबई
- ८) अपर मुख्य सचिव (नियोजन), मंत्रालय, मुंबई
- ९) प्रधान सचिव, (पर्यावरण), मंत्रालय, मुंबई
- १०) प्रधान सचिव, पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ११) सचिव (पदुम), मंत्रालय, मुंबई
- १२) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- १३) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- १४) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (कांदळवन कक्ष), मुंबई
- १५) अपर मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), पश्चिम मुंबई
- १६) विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग, कोकण
- १७) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (संधारण), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- १८) मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक) ठाणे/ कोल्हापूर
- १९) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद ठाणे/रायगड/रत्नागिरी/पालघर/सिंधुदुर्ग
- २०) सर्व संबंधित उप वनसंरक्षक/ विभागीय वन अधिकारी
- २१) सर्व संबंधित उप विभागीय अधिकारी
- २२) प्रादेशिक व्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य पर्यटन विकास महामंडळ
- २३) जिल्हा कृषि अधिक्षक (ठाणे/ रायगड/ पालघर / रत्नागिरी / सिंधुदुर्ग)
- २४) जिल्हा प्रतिनिधी अग्रणी बँक (ठाणे/ रायगड/ पालघर / रत्नागिरी / सिंधुदुर्ग)
- २५) निवडनस्ती.